בח:

ל) יבמום כל.. ב) נ״ל ואלה לו) יצמות פטו, כי יל האלוה קשה מאל, גו רש"א, ד) [נ"ל בחגיגה ט.], ה) ס"א אלא דלא נוה לו לעשות,

הגהות הב"ח

יותר מדאי הכרע טפח בדבר הל: היה

שוקל לו עין בעין. בלמלום כגון

במקום שאין מכריעין נותן לו לבד

המשקל את גרומיו הכרעו כדקתני

אחד מעשרה בלח כו' ובגמ' מפרש לה.

ובגמרא נפקא לן מקראי דחייב ליתן

לו מוכר משלו לבד המשקל. וגירומיו

לשון הכרעה הוא וכן הגרמה דשחיטה

נמי לשוז הכרעה והטייה הוא שמכריע

ומטה את הסכין חוץ למקום שחיטה:

בדקה. קב: לא ימוד בגסה. בסאה

דהוי הפסד דלוקח דאין לו מששה קבין

כי אם הכרע אחד ואובד ה' הכרעות

ואפילו במקום שמוחקין נמי אי אפשר

למחוק כל כך בלמלום (ב) ב' ה"נ משום

שמודד לו בריוח ובדקה מודד יותר

וכשמודד בגסה מפסיד הקונה]: לא

ימוד בדקה. דמפסיד מוכר משום

שאינו יכול למחוק כל כך: למחוק. את המדה: לא יגדוש. קונבליי"ר

בלע"ז. אע"פ שמוסיף לו שליש בשביל

גודשה כדמפרש בגמרה [פט.] וכן לה

ימחוק אע"פ שפוחת מן הדמים:

גבו' מנהני מילי. קא סלקא דעתך

דבעי אהא דלריך להכריע טפח: ולדק. מיותר הוא למדרש אע"פ

שאיפה שלימה מדדת נדק משלך

ותן לו והיינו הכרעה ובמדה נמי

למדוד בריוח כדי שיהא יתר על

מדתו: היכי יהיב ליה עין בעין.

האמרת דגזירת הכתוב הוא שיכריע

בשעת המשקל: אלא [רישא] במקום

שנהגו. כלומר אין גזירת הכתוב

להכריע בשעת המשקל אלא במנהגא

תליא מילתא דאם רוצין להכריע

בשעת המשקל תחת גירומיו דחחר

מדידה הרשות בידו ואותו הכרע

לריך טפח דאין הכתוב מקפיד אלא

שיוסיף על המשקל או בשעת המשקל

או לאחרי כן: מנהני מילי. דלריך

להוסיף על המשקל: אחד מעשרה

בליטרא. כששוקלין י׳ ליטרין דהיינו

מוהיה

(ħ) רשב"ם ד"ה וחייב להכריע לו המאזנים וכו' כיחד צריך להכריע טפח: (צ) ד"ה לא ימוד בגסה וכו' בלמלום הס"ד ואח"כ בריוח וכשמודד בגסה מכביד :סק״ל הלוקח ומפסיד הלוקח הס״ד: (ג) ד״ה גזל הדיוט וכו׳ דמיד נגר התיקור וכדי בית בהתחלת הגול: (ד) תום' ד"ה התם וכו' שצוהו הקנ"ה דלא נוה לו אלא לעשות תשונה:

לעזי רש"י

גדותיו עד שיעבור.

מוסף תוספות

י. א. [ד]הנך דאתם נצבים לא חשיב כקללות אלא העברת ישראל . שהעביר ברית ברית. שיועמ״ק נשס מוס׳ בברית. ביטמ״ק נשס מוס׳ סר6״ש. ב. שלא להסמיך הקללות לראש השנה. מוס׳ מגילה לא:

פי' רשב"ם העקרי וחייב כו'. כנדפוס: [גבו'] מנה"מ. קס"ד דאהכרעה מנה"מ. קס"ד דאהכרעה טפח קאי: ולדק. מיותר הוא טפס קמי: וגדק, מיותר הות לדרשה שאט"פ שמדה שלימה מדדת לו לדק משלך עוד ומן לו דהיינו הכרעה. ומיהו במדה לא שייך הכרעה כי אם במשקל והוא הדין למדה מם במשקנ והוח הדין מנדה שימדוד יותר מן המדה כגון אם נהגו למחוק יגדוש מעט: היכי יהיב ליה עין בעין והא איסורא קא עביד אע״פ שמשלם לו לבסוף דבשעה שמשלם לו לבסוף דבשעה מותטכם לו לכפוף דבשנה שהוא מודד בעינן לדק משלך כדכתיב (דברים כה) ואיפה שלמה ולדק האי האיפה לדק: אלא רישא במקום שכגו. להכריע תחת גירומיו שכגו. להכריע תחת גירומיו דאחר מדידה ואתא לאשמועינן לאחר מדים לחנה מתמופיק דאותה הכרעה ליהוי טפח: מנה"מ. דלריך ליתן יותר מכדי מדה אחד מעשרה מכדי מדה אחד מעשרה מכדי מדה אחד מעשרה בליטרא כששוקל עשר ליטרין אחד ממאה. דהיינו חלק אחי ומלישנא דמתני׳ ומלישנא דמתני" קא דייק דקתני אחד לעשרה בלח ולא יקמני אחד מעשרה בלח הלכך קתני אחד מעשרה בלח הלכך חסורי מחסרא והכי קתני אחד מעשרה לעשרה בלח כן מת מעשרה נעשרה בלח כן נראה בעיני וטורח היה לתנא לחזרות להזכיר שני פעמים עשרה וחסר האחד: אחד לעשרה בלח וחסר החחד. חחד נעשרה כנח ואחד לעשרים ביבש איבעיא להו היכי קחני כו'. ולפרושי נה היני קסני כזר. וכפרוסי מספים אחמי היכי קאמת ממניי מספים אחמי היכי קאמת ממניי אחד מעשרים בינם דלח וכן אחד מעשרים בינש לעשרים דינש דהיינו חלק א' מארבע מאות אלקים או דלומא האי שיעורא דא' מעשרים האי שיעורא דא' מעשרים האי נמי אעשרים דיבש והכי קמת א' מעשרים דיבם דוספי קאמר א' מעשרים לעשרים דלח וה"יה לעשרים דיבש שנוטל א' מעשריה במדה שיש עשרים מדות דהיינו חלק א' ממאחים.

ונראה בעיני משום דמן הלח נשאר בכלי ולא מן היבש הלכך בעי הכרעה יתירא טפי

בשמודד במדה שאינה ישרה

או כשעושה בו שום עול.

ולהמיה מפרש משום

להתידות שבמוכ ך כ" על כבד הפכופות. זמור דעד מדי של מדי ש שמנה האליד והקומה מפכם משום דרם לה במשובה ומקרא יליף לה כדמפרש ואדל: עריום נאמר בפן אל. כי את כל החועצות האלו: במדום כסב כל עושה אלה כל עושה אלה משמע לשון רצים: בעריום נמי הכסיב. כי כל אשר יעשה מכל החועצות האלה ונכרסו הנפשות וגר וויקרא יתן: למעועי מדום מנרים. דקד"א כי לף החועצות חועצות לרצים במונ בפן חועצות אלה" למדה מרצו ורצו מרצו ורצו הלכה למשה מסיני ומירץ לי דהכי אית לפרושי מכל החועצות מכל דבניים שכחוצ צהן חועצות ואפ" מדות כיון דכתיב בהן חועצות אלה מחועצות אלה לה למשה מסקיי חידרן כי דהכי חים נפרובות דככ החועבות מכל דברים שכחור בהן חועבות וחפיי מדוח כיון דכתיב בהן חועבות מחם חנה ומיעט ולא אא מכל אלה החועבות דכתב לעיל מכל החועבות: ואלא כיון דבעריות איכא כרת ובמדוח ליכא כרת מאי חומרייה מעריות ואמאי כחב בהו אלה: אפשר בששובה דכל חייבי כריחות שלקו נפטרו מדין כרתן ומנח כגן אייב כלא מלקות חשובה מועלת בכל דבר כדכתיב והוש ידן שובו בנים שובבים ארפא משובוחיכם אי עביד חשובה מעלייתא כל ימיו כרי אבל מדוח דאינו יודע למי ישיב וחשובתן תלויה בוהשיב את הגולה וְיקלא הן ואינו יכול לקיים מקרא זה הלכך אי אפשר במשובה מעלייתא דכל ימיו בוהשיב את הגולה קאי: גול הדיוט הקדים בו חטא למעילה כדכתיב ושם) ונפש כי מחטא ומעלה מעל וכחש בעמיחו דמיד בהחחלת הגול קרי נים חטא. גבי החדש כתיב ושם) תמעול מעל וחטאה בשגגה מחדשי וגרי לא מיהרי חוטא עד שנהנה כבר: בעשרים ושקים אוסיות. בדמפרש לקמיה אם בחקותי קוממיות אל"ף שבתחלת הפרשה ותי"ו שבסופה הרי כ"ב אותיות. ומוי"ו עד מ"ם שמונה אותיות:

אחד מעשרה בליטרא לי' ליטרא. מלישנא דמתני' דייק דקתני אחד לעשרה ולא קתני אחד מעשרה וא"ת אמאי לא תני במתני׳ אחד ממאה ונראה לרשב״א לפרש דלא מיחייב גירומיו כלל מדאורייתא אלא כששוקל עשר ליטרין אבל בפחות מכאן אינו חייב

מדאורייתא והא דתניא לקמן היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא לא יאמר שקול לי ג' רבעי ליטרא כו׳ לפי שהיה חייב הכרע על כל משקל ומשקל הני מילי גבי הכרעה דלאו דאורייתא ובמקום שנהגו:

התם אפשר בתשובה. ולוסס בעריות שאין בהן ממזרות אבל הבא על אשת איש והוליד ממנה בן או שאר עריות שיש בהן ממזרות זהו מעוות לא יוכל לתקן כדאמר ד) (ביבמות (דף כא)) וא"א בתשובה וה"ר חיים אומר אע"ג שהוא מעוות לא יוכל לתקן מ"מ אפשר בתשובה מי שלוה לו הקב"ה סי דלא לוה אלא לעשות לו תשובה אבל גולן שתשובתו הוא שיחזיר הגזילה כדכתיב והשיב את הגולה וגו' והיכא דגול לרבים אינו יודע למי ישיב דאע"ג דאמרי' (ב"ק דף לד:) יעשה בהן לרכי רבים מ"מ לאו

משובה מעלייתא היא: נשובה מענייתה היה: וקללם בעשרים ושתים. מוהיה אם לא תשמעו וגו' מכאן אין נראה לר"י פירוש רב נסים גאון דפירש דהאי דמחלקים וילך מאתם נלבים כשיש שתי שבתות ביו ר"ה לסוכות בלא יו"ט אע"פ שהיא פרשה קטנה ומחברין מטות ומסעי שגדולות יותר היינו משום דבעינן שיתמו שנה וקללותיה שיש קללות באתם נלבים ואין אנו רולים שיכנסו תוכחות של שנה שעברה בשנה הבאה דהא הכא משמע דלא קרי קללות אלא באם בחקותי ובוהיה כי תבוא דקאמר מואם לא תשמעו עד ואין קונה אבל משם ואילך לא חשיבי א קללות אבל נראה לר"י דלהכי אנו קורין לעולם אתם נלבים לפני ר״ה כדי להפסיק בפרשה בין קללות דשנה שעברה דוחיה כי

תבוא לשנה הבאה ב ולכך נמי לעולם בשמונה וקללן בעשרים ושתים ברכן בשמונה אנו קורים במדבר לפני עלרת כדי להפסיק בה בין קללות דאם בחקותי אחד ממאה (ס״א. ומדמלריך הכרעת טפח במקום שמכריעין דייק הכי לעלרת שהוא ר"ה לפירות האילן שנדונין על הפירות והכי איתא במס׳ מגילה (דף לא: ושם) דקורין קללות שבתורת כהנים לפני עלרת: דשיעור אחד ממאה במשקל מכריע טפח והגירומין במקום הכרעה קיימי. ע"כ). ומלישנא דמחניתין דקתני אחד לעשרה בלח ולא קחני אחד מנין מעשרה בלח דייקיגן ליה הלכך חסורי מחסרא והכי קחני אחד מעשרה לעשרה בלח כן נראה בעיני. וטורח היה לחנא להזכיר ב' פעמים עשרה וחיסר האחד: מתני דקתני אחד לי׳ בלה ואחד לכ׳ ביבש איבעיא להו היכי קחני כו׳. ולפרושי סיפא קאתי היכי קאתר מתני׳ אחד מי׳ בלח לי׳ דלח והוא הדין אחד מכ' ביבש לכ' דיבש דהיינו חלק אחד מד' מאות: או דלמא אחד מי' בלח לי' דלח וכן אחד מי' ביבש לכ' דיבש. דהיינו חלק אחד ממאתים ואחד מי׳ אתרוייהו קאי. ונראה משום שהלח נדבק בכלי ואינו מטיף לו הכל זריך להוסיף לו יותר מביבש: **עונשן של מדות**. אם עושה בהן עול: **מעונשן של עריות.** אם נכשל בהן: **שוה נאמר בהן אל.** עריות דכתיב את התועבות האל ובמדות כתיב אלה דכתיב כל עושה אלה כל עושה עול: **ואלה קשה מאל.** דמש"ה הוסיף הכחוב בהן ה' לרבות ולהגדיל הקישוי: **בעריות נמי כחיב.** כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו [ויקרא יח]: למעוטי מדות מכרת. דס"ד אמינא כיון דעול מדות נקראו חועבות ה"א הרי הן בכלל כל אשר יעשה מכל התועבות אי לא כתב אלה דמשמע מיעוט. ולא משום ג"ש דאפי" לא כתב אלה לא דיינינן דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו אא"כ למדו מרבותיו ולא מק"ו דהאי אפשר בחשובה והאי לא אפשר בחשובה דאין עונשין מן הדין אלא ממשמעותו כדפרישית: **ואלא מאי עודפייהו.** דמדות כיון דבעריות איכא כרת ובדידהו ליכא כרת : **אפשר ליה בהשובה.** עריות מועלת תשובה אי עביד ליה תשובה מעלייתא כדכתיב _{וירמיהו}ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ואמרי" נמי (מכות דף כג.) כל חייבי כריחות שלקו נפטרו מידי כריתתן אבל מדות שגוזל את הרבים א"א לו בתשובה שהרי תשובתו מלויה בהשבת גזילה דכתיב והשיב את הגזלה (ויקרא ה) והוא אינו יודע למי יחזיר. ואע"ג דאמרינן [ב"ק לד:] יעשה בהן לרכי רבים אין זו תשובה מעליא מאחר שאינו משיב לבעלים אלא שביררו לו המוטב: גזל הדיוט הקדים בו חטא למעילה דכתיב (ויקרא ה) נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו וגו׳ (a) מיד התחלת הגזל קרי ליה חוטא משעת כפירה. וגבי הקדש כתיב [שם] כי תמעול מעל וחטאה בשגגה דאינו נקרא חוטא עד שנהנה : **שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם.** שהקב"ה רחמן וברכתו מרובה מקללתו אבל אדם קללתו מרובה מברכתו: **בעשרים ושחים.** מאם בחקותי

בו פסורת: אם שוקל לו עין בעין. בלא הכרע: נותן לו גירומין. תוספת משקל אחד מי מליטרא ליי ליטרא בלח לפי שבכל משקל מידבק ממנו למאזנים ואינו ממצה לו. ואחת מכ' בליטרא לכ' משקלות ביבש. מוסיף לו גירומין לפי שאינו מדבק כל כך לכף מאזנים: מקום שנהגו למוד בגסה. מי שקונה סאה נוהגין לשוקלה ביחד: לא ימוד לו בדקה. כל קב בפני עצמו לפי שמודבק ממנו בכל פעם ומפסיד הלוקח: ומקום שנהגו למוד בדקה. שחייב להכריע לו בכל פעם טפח: לא ימוד לו בגסה. לפי שממעט בהכרעות. מקום שנהגו לגדוש. אינו רשאי למחוק כדמפרש בגמ': מנה"מ. דחייב להכריע לו טפח: לא ימוד לו בנסה. לפי שממטט בהכרעות. מקום שנהגו לגדוש. אינו רשאי ימחוק כדמפרש בנמ': מנה"מ. דחייב להכריע לו טפח הינו במקום שנהגו אחת מ". טפח: להכריע לו טפח היינו במקום שנהגו אחת מ". בליטרא לי ליטרין היינו אחד מק': איבניא להו היכי קתני אחד מי בליטרא כלה לי ליטרין היינו אחד מק': איבניא להו היכי קתני אחד מ" בליטרא בלה לי ליטרין בלוח דהיינו אחד מק'. אחד משטרים "b) בליטרא ביכש דהיינו אחד ממאחים לי ליטרא דיכש. או דלמא אחד מ" במשקל בלה יהיב ליה נ) כי שקיל ליה אחד מ" משקלות דלח ואחד מכ" ביבש נמי תיקו: שזה. עריות: נאמר בהן אל. דכתיב את כל התועבות האל: זוה. במדות נאמר בהן אלה ה" יותר דכתיב כי תושה שלה כל עושה עלה כל עושה עלה גבי עריות נמי הא כתיב אלה. כמו במדות דכתיב כי כל אשר יעשה מכל החועבות האלה ווג. ההוא אלה דעריות לא אתי אלא לאורויי דעריות אפשר בכרת למעוטי מדות מכרת. אלא הואיל ידה היה בשהו האחרו בכוחות הביר והוא אחרובים ודי אהור את אחרו לבירות הפשם בכוח בכנום שהור בכוח בהוד אחות אחרובי דבמדות ליכא כרת מאי עודפיהו מדעריות בשני העפשר בתשובה. דכל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כרת: מדרום האפשר בתשובה דאין תשובה מועלת עד שיחזור הגזילה וזה גול הרבה בני אדם ואין יודע (מאיזה) מהן: דגול הדיוט הקדים חטא למעילה. דכתיב ונפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו: ובגזל גבוה הקדים מעילה לחטא. דכתיב כי תמעול מעל וחטאה ו

וחייב להכריע (6). המאזנים מלד הבשר טפח שיהא הבשר שוקל יותר מן הליטרא ובגמ׳ מוקי לה במקום שנהגו להכריע. וה״ה לעשרה ליטרות ביחד להכריע טפח כדאמרי׳ בברייתא בגמרא [פט.] ונותן הכרע אחד לכולן. ונראה בעיני דלפחות מליטרא לא בעי׳ הכרע טפח דנפיש

> בעין ינותן לו גירומין אחד לעשרה בלח ואחד לעשרים ביבש ימקום שנהגו למוד בדקה לא ימוד בגסה בגסה לא ימוד בדקה למחוק לא יגרוש לגרוש לא ימחוק: **גמ'** מנהני מילי אמר ר"ל דאמר קרא יאבן שלמה וצדק צדק משלך ותן לו א"ה אימא סיפא היה שוקל לו עין בעין נותן לו גירומין ואי הכרעה דאורייתא היכי יהיב ליה עין בעין אלא רישא יבמקום שנהגו וכי איתמר דר"ל אסיפא איתמר היה שוקל לו עין בעין נותן לו גירומין מנהני מילי אמר ר"ל ראמר קרא וצדק צדק מְשלך ותן לו וכמה גירומין א"ר אבא בר ממל אמר רב אחד מעשרה בלימרא בלח לעשרה לימרין: אחד לעשרה בלח ואחד לעשרים ביבש וכו': איבעיא להו היכי קאמר אחד מעשרה בלח הלעשרה דלח ואחר מעשרים ביבש ילעשרים דיבש או דלמא אחד מעשרה לעשרה דלח ולעשרים דיבש תיקו "א"ר לוי ִיקשה עונשן של מדות יותר מעונשן של עריות שזה נאמר בהן יאל וזה נאמר בהן יאלה ומאי משמע דהאי אל קשה הוא דכתיב יואת אילי הארץ לקח יגבי עריות נמי הכתיב יאלה ההוא למעומי מדות מכרת ואלא מאי עודפייהו דהתם אפשר בתשובה והכא "לא אפשר בתשובה וא"ר לוי קשה גזל הדיום יותר מגזל גבוה שזה הקרים חמא למעילה וזה הקרים מעילה לחטא ואמר רבי לוי בוא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם הקב"ה ברך ישראל בעשרים ושתים וקללן בשמנה ברכן בעשרים ושתים ימאם בחקותי עד יקוממיות וקללן בשמונה ימואם בחקותי תמאסו עד יואת חקותי געלה נפשם ואילו משה רבינו ברכן

עד קוממיות מאל"ף שבאם עד מי"ו שבקוממיות והיינו בעשרים ושתים אותיות שבאל"ף בי"ת לבד הכפולות. ומוי"ו עד מ"ם שמנה אותיות:

אוחייב להכריע לו מפח היה שוקל לו עין

א) צ"ל ואחד מעשרים בליטרא לעשרים ליטריו דיבש. דהיינו אחד מד' מאום. ב) נראה דצ"ל כי שהיל ליה אחד י' משהלות דלח ואחד כ' דיבש נמי.

קבא א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ גניבה הלכה קמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי רלא סעיף יד: קבב ג מיי שם הלי טו

:מים"ע שם ס"ח: קבג דהו מיי שם הלי יג קבג ד ה ו מייי שם הכי יג יד טוש"ע שם סעיף יד: קבד ז ח מייי שם פ"ז הלכה יב סמג לאוין קנב טוש"ע ח"מ סיי רלא :סעיף יט

תורה אור השלם

1 אבן שלמה וצדק יהיה לף ז אָבָן שְּלְמָה וְצָרֶק יְהְיָה לְּךְ אַמְּפָה שְׁלָמָה וְצָרֶק יְהְיָה לְּךְ הָאָדְמָה אֲשֶׁר יְיִ אֱלֹהִיךְּ נַתַּן לְרָ: דברים כה טו לְרָ: לְךְ: דברים כה טו עם בי אָת כְּל הַתּוֹעבת הָאַל עשו אַנְשִׁי הָאָרְץ אֲשֶׁר לְפְנִיכָם וְתִּטְמָא הָאָרְץ: ויקרא יח כו ניקרא יח כו ניקרא יח כו עשה אַלָּה בֹּל עשה אָלָה: עשה אַלָּה בֹל עשה אָלו:

דברים כה טז וברט היפָּקח מַזְּרַע הַמְּלוּבָה וַיִּבְּרֹת אַתוֹ בְּרִית וַיְּבָא אתוֹ בְּאָלָה אָתוֹ בְּרִית וַיְּבָא אתוֹ בְּאָלָה וָאָת אֵילִי הָאָרִץ לְקָח:

ְוְאֶת אֵיכִי הָאֶרֶץ כְּקָח: יחזקאל יז יג 5 בִּי בָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִבּל האלה התועבות וַוּוּשׁנֵבּרוּוּ וְּנָאַלֶּוּוּ וְּנָּבְּּוְוּשׁ וּנְפְרָשׁוֹת הָעשׁת מְקֶּרֶב עַמְּם: וּיקרא יח כט 6 אִם בְּחֻלֹּתִי תַּלֹכוּ וְאֶת

מְצְוֹתֵי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אתם: ויקרא כו ג אֹתָם: ויקרא כו ג 7 אָנִי יְיָ אֱלֹהַיכָּם אָשֶׁר הוצאתי אָתְכָּם מָאֶרֶץ מִצְרִים מָהְיֹת לָהָם עָבְדִים וְאָשְׁבֹּר מטת עֻלְכָם וְאוֹלְךְ אָתְכָם מטת עֻלְכָם וְאוֹלְךְ אָתְכָם ויקרא כו יג קוממיות: 8 ואם בחקתי תמאסו ואם לְהַפְּרֶכֶם אֶת בְּרִיתִי: לְבַלְתִּי עֲשׁוֹת אֶת כְּל מִצְוֹתִי לְבַלְתִּי עֲשׁוֹת אֶת בָּל מִצְוֹתִי

. ויקרא כו טו ייקרא כו טו היקרא פו טו היקרא פו טו הרֶרץ אָת שַׁבְּתֹּתֶיהְ בְּהְשַׁבְּה מַהָּם וְתָם יְרָצוּ אַת אַוֹּם יַּצְן וּבְיָצן בְּמַשְׁבָּטי מָאָסוּ וְאָת חְּקֹתִי גָּעַלָּה גַּפְשָׁם: ויקרא כו מג גָּעַלָּה גַפְשָׁם:

רבינו גרשום

השאר: אטו משום דגמר בלבו לקנות. יקנה מעשר בלבו והלא לא הוציא בשפתיו לומר זה אני רוצה ולא הגביהו א"כ במה קנאו: דמקיים וה אני ווצה ולא הגביהו א"כ במה קנאו: דמקיים בנפשו ודובר אמת בלבבו. כדרב ספרא שהיה לו חמור למכור ובשעה שהיה קורא ממכור ובשעה שהיה קורא ק"ש בא אחד ואמר לו תנהו לי בכך וכך דמים ונתרצה בלבו ולא היה יכול להשיבו והוסיף לו עוד הלוקח דמים וכשגמר קריאת שמע אמר ליה בדמים ראשונים אמרתי בלבי לתנו לך לא אטול ממך התוספת ונתנו לו בדמים הראשונים: פיסקא הסיטון. היינו שקונה יין ושמן ומוליכו לשווקים ומוכרו: מקנח מדותיו אחת לל' ים ום שמתייבש בתוכה השמן יום שמתייבש בתוכה השמן ובעובי אותו שמן כך המדה חסירה. ובעל הבית שאינו מוכר כל כך תדיר. אחת לי"ב חדשים מקנח: חילוף לי ביוו שים מקנות ואורך הדברים. בעה"ב הוא עשיר ויש לו יותר למדוד. חנוני שבכל יום ויום מודד מקנח אחת בשבת המדה וממחה משקלותיו דשמא 211, בכלום ושוקלין יותר. אבל כלום ושוקלין יותר. אבל ביכש אין צריך לקנת כל כך תדיר: וחייב להכריע לו טפח. לגבי אוכל נפש מפני שיש בי מוכל בי אוכל נפש משוקל לו עין בי בלא הכרע: נותן לו בייו. בלא הכרע: נותן לו משקלותיו דשמא נדבק בהם